

С. К. Криворучко

ФЕМІННИЙ ПОШУК СІМОНИ ДЕ БОВУАР У КНИЗІ «ДРУГА СТАТЬ»

Популярність серед широкої читацької аудиторії письменниці надала книга «Друга стаття» [2; 3] 1949 р. Цей твір написано у жанрі філософського есе, який письменниця певним чином трансформувала. За межі традиційних рис жанру (незначний обсяг, вільна композиція) виходить фундаментальна праця С. де Бовуар, яка має логічно побудовану структуру та складається із двох томів, що налічують 781 сторінок тексту. Перший том складається із чотирьох частин, які мають власні назви: «Вступ», Ч. 1. «Доля», Ч. 2 «Історія», Ч. 3 «Міфи», Ч. 4. «Виховання». Частини розподіляються на розділи. Розділи 1 і 4 Частин мають власні назви: Ч. 1. «Доля» – Р. 1. «Біологічні особливості», Р. 2. «З точки зору психоаналізу», Р. 3. «З погляду історичного матеріалізму»; Ч. 4. «Виховання» – «Вступ», Р. 1. «Дитинство», Р. 2. «Дівчина», Р. 3. «Посвячення в таємниці статевого життя», Р. 4. «Лесбіянка». У 2 частині розділи йдуть за номерами: Ч. 2. «Історія» налічує 4 розділи. Ч. 3 «Міфи» – монолітна. Другий том складається із трьох частин, які мають власні назви: Ч. 1. «Становище жінки у суспільстві», Ч. 2. «Виправдання», Ч. 3. «До визволення». Частина 1 вміщує 3 розділи із власними назвами: Р. 1. «Заміжня жінка», Р. 2. «Мати», Р. 3. «Суспільне життя».

У книзі «Друга стаття» С. де Бовуар намагається проаналізувати становище жінки у «феміністичному» – соціальне становище, «жіночому» – біологічні доміанти, та «фемінному» – комплекс культурних ознак і характеристик – аспектах. У своєму аналізі С. де Бовуар використовує інтерпретацію літературних текстів, де зосереджує увагу на художніх жіночих образах. С. де Бовуар інтерпретує проблемне поле, в якому письменники розкривають своїх героїнь. Окрім літературних текстів С. де Бовуар застосовує філософські, історичні, психоаналітичні, медичні, історичні, соціологічні праці та фактографію біографічних свідчень відомих письменників.

Вагомим внеском С. де Бовуар є виявлення «фемінного» культурного коду в історії цивілізації, якому підкоряються «феміністський» та «жіночий» аспекти. Суть «фемінного» коду полягає у відкритті «Іншого» мислення жінки, що сформовано маскуліним світоглядом, та подоланні «Іншого» як психологічного комплексу неповноцінності. У I томі Частина 2 письменниця вказує, що інтерпретує історію у світлі екзистенціалістської філософії, де жінка вивчається письменницею як екзистант, провідним сенсом буття якої є прагнення до творчості та особистісна самореалізація. Отже, екзистант – це той, хто самореалізується. Утворення позиції «Іншої», як зазначає С. де Бовуар, бере витоки ще у первісній добі, коли у міфологічній свідомості відбувся перехід від Природи до Культури.

Сфери самореалізації чоловіка – полювання і рибальство («вбивство»), жінки – народження дитини, яку вона сама не може вигодувати. Таким чином, найважливішим на початку розвитку людства вважалося вбивство, а не народження, смерть, а не життя. Онтологічний сенс існування людини – вдосконалення життя, ось чому поступово виникає інститут землеробства, в якому саме жінка, коли щось вирощує, виявляє себе як екзистант. Мислення кочівників сконцентровано у часовому просторі на «миті», а світогляд землеробів ґрунтується на «майбутті». Таким чином, у землеробстві зміцнюється авторитет жінки, яка є близькою до землі і схожою на землю, оскільки їх поєднує спільність «народження», що символізує стабільність.

Інститут матріархату, як вказує С. де Бовуар, формується із виникненням землеробства, в якому з'являється архетип жінка-земля. Саме тоді виникає уявлення у мисленні чоловіка про жінку-«Іншу». Інша-Жінка-Природа-Земля – це надприродне явище, оскільки вона здатна «народжувати», що є дивом, тому що чоловік тоді ще не усвідомив, що він так само причетний до акту «народження». Жінка є іманентною, оскільки гармонійно вписується у Природу, а чоловік – трансцендентним. Коли чоловік зрозумів, що причетний до «народження», спрацював механізм фізичної сили: «Дух запанував над життям, трансцендентне над іманентним, техніка над магією, розум над забобонами» [2, 84]. Однак жінка залишилася в позиції «Іншого», яке змінило свій статус: із надприродного дива перегорнулось на «другорядний», «меншинний», «слабкий» об'єкт – «служницю», який не може подбати про себе і своїх дітей без допомоги чоловіка.

Таким чином, із протиставлення трансцендентний / іманентний виникає розвиток стосунків у конфлікті суб'єкт / об'єкт, де суб'єкт є виконувачем «дії» – «активним», а об'єкт чекає на «дію» – «пасивним». У християнському міфі про Адама і Єву, С. де Бовуар інтерпретує жінку як «Іншу», яка призначена для чоловіка, оскільки він сподівається реалізуватися як істота, коли заволодіє плоттю іншої істоти. Таким чином, «Інша» з'являється повнотою буття у протизагу екзистенції. Для чоловіка в «Іншій» втілюється нестача, яку він прагне реалізувати у собі як екзистант, оскільки через неї хоче прийти до самого себе.

«Інша» є відмовою, тіло жінки пасивне, а в тоталітарних режимах навіть відбувається відхід від жіночої сексуальності, коли виникає символ образу матері. С. де Бовуар вказує, що «фемінність» передбачає подолання статусу «Іншої», як певного комплексу неповноцінності, який спрямований на відкриття трансцендентності, та відходу від іманентності. Таким чином, творчий пошук жінкою себе як істоти має вийти за традиційні межі функцій матері та коханки, та спрямуватися на самореалізацію особистості у творчому потенціалі.

Слід звернути увагу на інтерпретацію С. де Бовуар конфлікту мати / син: «Визнати себе сином своєї матері – це визнати матір у собі самому, увібрати в себе жіночність як зв'язок із землею, з життям, з минулим» [2, 186];

«Уславлювати матір – це сприймати народження, життя і смерть водночас у їхній природній і соціальній формах» [2, 187]. Ці філософські засади суперечать маскулінній суті чоловічої природи, яка ґрунтується на фізичній силі, протиставленні чоловічого / жіночого, пріоритеті вбивства над життям, встановленні і пануванні своєї влади. Найнеприємнішим для чоловіка, як зазначає С. де Бовуар, це коли його порівнюють із жінкою. У слов'янській фольклорній культурі навіть сформувався вислів, яким дорікають чоловіка: «Ти як баба!». Таким чином, метою чоловіка є бути несхожим із жінкою.

Коли дорослий син зустрічається з матір'ю, вказує С. де Бовуар, вона своїм видом мимоволі нагадує йому, що колись він був маленьким хлопчиськом, який повністю від неї залежав і мав їй коритися. Цивілізаційний культурний світогляд передбачає почуття вдячності щодо власних батьків і шанування дорослих, таким чином, дорослий чоловік через свою культуру не може протиставитися «старшій матері» і поводить себе відповідно до очікувань спільноти: лагідно і толерантно. Але коли він повертається до дружини, яка є такою самою жінкою, як і його мати (може народжувати, піклуватися, дбати), відбувається ототожнення дружини із образом матері. Саме в цей момент у свідомості чоловіка повстає вся його маскуліна суть, яка у вигляді «бунтарства» спрямована на матір, а виливається на дружину. Це виявляється провідною засадою конфлікту свекруха / невістка.

Письменниця намагається переосмислити інтерпретацію З. Фройдом комплексу Едіпа, стверджуючи, що дуже наївно думати, що син бажає переспати із власною матір'ю. С. де Бовуар відмічає заборону, яка є внутрішньою і соціальною, що стає нормою. Отже заборона, як норма, формує шанування, яке слід визначити як сублимацію індивіда. Ставлення до матері обов'язково впливає на стосунки чоловіка із жінками, в яких він прагне знайти і частку материнської чистоти, що виявляється шануванням.

С. де Бовуар у книзі «Друга стаття» осмислює інститут шлюбу, виокремлюючи як найважливіші засади для його утворення матеріальні цінності та піклування про спадок. Саме посох давав жінці якусь імовірність права голосу у родині. Досліджуючи європейську історію письменниця вказує на три різновиди шлюбу у Давньому Римі, яким протиставляє стан гречанки у «демократичному» давньогрецькому суспільстві. Римлянка, як абсолютно обмежена у правах, і гречанка, як зовсім позбавлена прав, протиставляються С. де Бовуар. У шлюбі, як вказує С. де Бовуар, чоловік і жінка об'єднуються спільними клопотами про майно, яке по суті належить чоловіку. Кохання, відмічає письменниця, не має жодного відношення до шлюбу. Першими поставили проблему – існування кохання у шлюбі – романтики на межі XVIII–XIX ст. Літературний романтичний герой помирав через недосконалість світу, в якому не можна жити разом із коханою людиною.

Реалісти XIX ст., відмічає С. де Бовуар, зображували шлюб як контракт. У модерних пошуках XX ст. інститут шлюбу знищується, оскільки індивід прагне кохання, яке є тимчасовим і швидкоплинним, отже особистість у пошуках

кохання змінює об'єкти протягом життя. Шлюб передбачає почуття відповідальності, а кохання утворюється із чуттєвості, яка не може виступити гарантом тривалих людських стосунків, хіба що відбудеться диво, на яке вказував С. Кьєркегор, як зазначає С. де Бовуар. Письменниця відмічає, що шлюб знищує «Іншу», оскільки в ньому зникає еротика, і стає певним тягарем для чоловіка. У шлюбі від «Іншої» чоловік чекає, щоб вона підтверджувала його буття: виконувала функції глядача, судді, подруги, служниці: «... він шукає всього себе в ній, бо вона – Все... вона все інше... інша і щодо себе самої, і щодо того, чого від неї чекають. Будучи всім, вона ніколи не є саме тим, чим повинна б бути. Вона – вічне розчарування, навіть розчарування самої екзистенції, якій ніколи не вдасться ні досягти самої себе, ні змиритися з усією безліччю екзистантів» [2, 215]. Кохання може бути сильним і міцним, лише в умовах вільного вибору. А в шлюбі екзистенційний вибір реалізується через обов'язок. Таким чином, коли жінка вирішує стати матір'ю, почуття обов'язку стає її екзистенційним вибором. Отже, жінки, які через певні умови навіть мимоволі не стали причетними до шлюбних стосунків, або від них відмовились, підсвідомо зробили екзистенційний вибір на користь свободи, та уникнули екзистенції обов'язку і відповідальності.

У маскулиному світогляді шлюб для жінки є найважливішою кар'єрою, в якому вона зможе реалізуватися у соціумі як об'єкт. Для чоловіка жінка у шлюбі є втіленням «Іншого», яке є суттєвим, але не головним і підлеглим. Самоствердження «Іншої» відбувається у свідомості оточуючих її людей, які є суб'єктами, а вона об'єктом. Отже «Інша» ніколи не підійде до усвідомлення себе як екзистанта, який у власній творчості самореалізується для самого себе, оскільки вона не здатна бути суб'єктом. Лише коли жінка зуміє подолати у собі «іншість», яку їй нав'язав чоловік, що є певним психологічним комплексом неповноцінності, вона зможе перетворитися із об'єкта на суб'єкт, який здатен діяти, а коли дія перегорнеться на творчість, стане екзистантом.

С. де Бовуар аналізує художні літературні образи, в яких демонструє комплекси «Іншої» або спроби їх подолати. Письменниця звертається до спадщини Гомера, М. П. Катона, Л. А. Сенеки, М. В. Марціала, Дж. Боккаччо, Ф. Рабле, Д. Дідро, Дж. Свіфта, Й. Гете, Жорж Санд, О. де Бальзака, Стендаля, Б. Стоу, Г. Лорки, Ф. Моріака, А. Жіда, В. Вульф, А. Алена-Фурньє, П. Ервю, М. Прево, Г. Колетт, А. Мішо, Ледюк, Вартона, Мінсфільда, Ж. Шардона, М. Жуандо, А. Бретона, Д. Паркер, Х. Ібсена, А. Міллера, Д. Г. Лоуренса, М. Метерлінка, Алієля, М. Леблана, І. Койна.

Із сарказмом зображує С. де Бовуар зміни у світогляді жінки, коли вона переходить у стан дружини. Для чоловіка, вважає письменниця, шлюб дуже зручний, оскільки здійснюється біологічна мета – продовження роду. У шлюбі чоловік знаходить піклування про себе. Шлюб відповідає перш за все суспільним інтересам, в яких знищується жінка як «фемінний» екзистант. С. де Бовуар вказує, що від жінки очікують буденного самозречення, і коли вона на це погоджується, то отримує умовний «захист» чоловіка від її самотності.

Будинок для жінки стає реальний світом, в якому вона відчуває себе захищеною. Таким чином, будинок у фемінному мисленні символізує перехід від іманентності до трансцендентності, оскільки жінка, яка має дім, відчуває себе відокремленою од світу.

Провідна проблема шлюбу, як вважає С. де Бовуар, що чоловік і дружина, знаходячись поруч, чужі одне одному: вони не розмовляють, у них немає спільних точок перетину. Саме тут виникає поняття «подружнього кохання», яке «не має нічого спільного ні з симпатією, ні з чутливістю, ні з пристрасстю, ні з дружбою, ні з власне коханням» [3, 91]. Вже велось, що кохання передбачає вільний вибір, а дружина – не вільна, отже кохання у шлюбі це скоріше парадокс. Помилковим є переплутання свободи і розбещеності. Свобода – це можливість робити вільний вибір.

Окрім аналізу літературних образів С. де Бовуар намагається розібратися у родинних стосунках російського письменника Л. Н. Толстого, для чого використовує щоденник його дружини. Письменниця відмічає, що фізичні стосунки були огидними для Софії Толстої. У своєму щоденнику С. Толстая говорить про різницю у віці – 17 років – між нею та чоловіком, його інтереси та минуле для неї чужі, вона відчуває себе відстороненою і непотрібною, та інтерпретує це як байдужість «Левчика» до неї. До власного чоловіка С. Толстая навіть відчуває певну заздрість, тому що сенсом його життя є справа – творчість, яка займає всі його думки, мрії і час: «Звик до самоти і втішатися не людьми близькими, як я, а справою» [3, 66]. С. Толстая відчуває себе самотньою у шлюбі, та не здатною до самореалізації: «Діло знайти не важко, його багато, але треба передусім захопитися цими дріб'язковими справами, а потім заводити курей, бренькати на фортепіано, читати багато дурниць і дуже мало гарних речей і солити огірки» [3, 66].

Л. Толстая усвідомила, вказує С. де Бовуар, що не кохає чоловіка, який був грубим у сексуальних стосунках, жадібним, поведився з нею суворо. Саме через це вона вороже ставилася до його ідей. Їй не вистачало його уваги і кохання, і ця нестача перегорнулася на ревності, які утворили психічно хворобливу ситуацію у родині. С. де Бовуар намагається розвінчати міф ідеального шлюбу, який створив Л. М. Толстой у романі «Війна та мир» прикладом родинної пари Наташі та П'єра.

Для цього С. де Бовуар використовує біографічний метод: звертає увагу на особистість Л. Н. Толстого, а не на автора як суб'єкта свідомості. Отже, С. де Бовуар вважає – якщо письменник не був щасливим у подружньому житті, то його герої так само не можуть бути щасливими: «Найпереконливіше спростування міфу про П'єра і Наташу – родинне життя Льва та Софії Толстих. Софія відчуває до чоловіка огиду, вважає його „нестерпним“, він зраджує їй з усіма селянками навколишніх сел, вона ревнує і нудьгує. Кожна з її численних вагітностей супроводжується роздратуванням, а діти не заповнюють ні її серця, ні її повсякденного життя. Для неї родинне життя – безплідна пустеча, для нього – пекло. І кінчається все це тим, що вона, стара істерична жінка, бігає

напівголою вологим лісом, а він, уже ветхий заморочений старик, полишає дім, розриваючи в такий спосіб „шлюб”, який існував усе життя» [3, 89].

Письменниця тлумачить шлюб як певний компроміс, в якому індивіди втрачають незалежність і при цьому залишаються самотніми: «Це – нудьга» [3, 89]. Однак, якщо йти шляхом С. де Бовуар та використати біографічний метод, то виникає багато питань. Усі доводи і висновки С. де Бовуар є суто теоретичними і базуються на літературних творах або медичних спостереженнях психологів. Чи може індивід оцінювати явища, в яких немає особистісного досвіду?!, оскільки сама письменниця ніколи не була у шлюбі і жодного разу не відвідала материнства.

Продовжуючи аналізувати стосунки Толстих, С. де Бовуар ставить проблему драматизму заміжжя, суть якого полягає в тому, що очікуване щастя так і не приходить. Письменниця відкриває у маскулиному світогляді дуалізм, який має егоїстичне коріння: 1) «чоловік вимагає, щоб жінка у шлюбі віддалася йому до останку» [3, 103]; 2) чоловік «не бере на себе жодних зобов'язань» [3, 103]. Таким чином, родинне нещастя жінки, виводить С. де Бовуар, є наслідком чоловічого дуалізму: «Він хоче, щоб у ліжку вона була водночас палка й холодна,... вимагаючи од неї повної віддачі, він бажає, щоб вона була необтяжливою. Жінка повинна зміцнити його становище в світі, але не обмежувати його свободи, забезпечувати розмірений плин щоденного життя, але не набридати йому, бути постійно поруч з ним, але не докучати. Він хоче мати її в своєму цілковитому розпорядженні, але не належати їй, жити в родині, але почуватися окремішньо» [3, 103].

Письменниця вказує, що жінка потребує допомоги чоловіка. Мислення С. Толстої С. де Бовуар інтерпретує як мазохістське. Її материнство є доказом цього – своїми безглуздістю і порожнечою воно викликає мазохістських спокій. Письменниця робить несподіваний, але правомірний висновок: у своєму щоденнику С. Толстая дуже багато говорить про своє кохання до чоловіка саме тому, що вона ніколи його не кохала. Можна припустити, що Л. Толстой інтуїтивно це відчував, саме тому дивно себе поведив, намагаючись захиститися від духовної порожнечі і прірви, яка була в його шлюбі.

Звичайно, деякі судження С. де Бовуар виявляються спірними. Наприклад, письменниця визначає материнство як «компроміс між самозакоханістю, альтруїзмом, мрією, щирістю, нещирістю, відданістю і цинізмом» [3, 147]. Цинізм і нещирість – це ненормативні риси материнства. Якщо вони простежуються у матері, їх слід інтерпретувати як психічну хворобу, яка наділяє характер жінки індивідуальними рисами, але це скоріше виключення. Також не є правомірним твердження письменниці, що мати відчуває ревності [3, 157] по відношенню до дочки, коли усвідомлює, що доросла дівчина може обходитися без неї. Тут С. де Бовуар розмірковує з позиції дочки, яка не знає, що насправді відчуває мати: скоріше це хвилювання та страх, що дитина потрапить у пастку, саме тому її слід захистити від оточуючого світу, а не ревності.

Спiрним є твердження, що актриси вдаються до крадіжки [3, 157] тому, що у них не має грошей. Ще Е. Золя у романі «Дамське щастя» [4] намагався проаналізувати відчуття жінки, яка краде, пояснюючи естетичною насолодою жінки збудження її психологічного стану під час крадіжки. На початку ХХІ ст. цей феномен визначили як шопліфтінг, коли під час крадіжки через хвилювання від уявлення про покарання в організмі жінки виділяється адреналін.

Інститут шлюбу в його традиційному вигляді абсолютно дискредитовано у модерній літературі та феміністичних здобутках ХХ ст. Почуття обов'язку особистості, яке було провідним та формотворчим у шлюбі, майже зникло наприкінці ХХ ст., і сьогодні є рідкісною рисою людського характеру та навіть чеснотою. Із знищенням інституту шлюбу виникло безліч дітей, які позбавлені батьківського спілкування, в чому виявляється психологічна травма сучасної людини. Ще у 30-х рр. ХХ ст. починає формуватися новий інститут батьківства, в якому батько займається вихованням і освітою дитини. До цієї когорти належать українські письменники (М. Хвильовий та його харківські «колеги»).

Здобутки С. де Бовуар та інші гендерні підходи підвели зо змін у маскулиному і фемінному мисленні. Рідкісні сучасні подружні пари вже утворюються на інших засадах, де відбувається поєднання кохання і почуття відповідальності серед чоловіків і жінок.

Вагомим внеском С. де Бовуар у розвиток «фемінності» є відкриття феномену «Іншої», визначення його як певного психологічного комплексу неповноцінності та спроба вказати шлях до ймовірної подальшої самореалізації жінки як екзистанта, відкриваючи у собі творчий особистісний потенціал.

Література

1. Агеева В. Філософія жіночого існування / Агеева В. // де Бовуар С. Друга стаття [пер. з франц. Воробйова Н., Воробйов П., Собко Я.] : в 2 т. – К. : Основи, 1994. – Т. 1. – С. 5–21.
2. Бовуар С. де Друга стаття : У 2 т. / С. де Бовуар [пер. с франц. Н. Воробйової, П. Воробйова]. – К. : Основи, 1994. – Т. 1. – 390 с.
3. Бовуар С. де Друга стаття : У 2 т. / С. де Бовуар [пер. с франц. Н. Воробйової, П. Воробйова]. – К. : Основи, 1994. – Т. 2. – 392 с.
4. Золя Э. Дамское счастье; [пер. с франц. Ю. И. Данилина] / Э. Золя. – М. : Правда, 1983. – 416 с.
5. Evans R. Simone de Beauvoir's *The Second Sex* : New Interdisciplinary Essays / R. Evans. – Manchester and New York : Manchester University Press, 1998. – 398 p.
6. Heinich N. *Etats de femme L'identité féminine dans la fiction occidentale* / N. Heinich. – P., 1996. – 57 p.
7. Jacques J. *Zéphir: Le Néoféminisme de Simone de Beauvoir* / J. Jacques. – P. : Daniel-Gonthier, 1982. – 133 p.

Анотація

Криворучко С. К. Фемінний пошук Сімони де Бовуар у книзі «Друга стаття»

У книзі «Друга стаття» С. де Бовуар намагається проаналізувати становище жінки у «феміністичному» – соціальне становище, «жіночому» – біологічні доміанти, та «фемінному» – комплекс культурних ознак і характеристик – аспектах. Вагомим внеском С. де Бовуар є виявлення «фемінного» культурного коду в історії цивілізації, якому підкоряються «феміністський» та «жіночий» аспекти. Суть «фемінного» коду полягає у відкритті «Іншого» мислення жінки, що сформовано маскуліним світоглядом, та подоланні «Іншого» як психологічного комплексу неповноцінності. Письменниця інтерпретує історію у світлі екзистенціалістської філософії, де жінка вивчається як екзистант, провідним сенсом буття якої є прагнення до творчості та особистісна самореалізація. Отже, екзистант – це той, хто самореалізується. Утворення позиції «Іншої», як зазначає С. де Бовуар, бере витoki ще у первісній добі, коли у міфологічній свідомості відбувся перехід від Природи до Культури.

Ключові слова: С. де Бовуар, екзистенціалізм, буття, фемінність.

Аннотация

Криворучко С. К. Феминный поиск Сімони де Бовуар в книге «Второй пол»

В книге «Второй пол» С. де Бовуар стремится проанализировать положение женщины в «феминистском» – социальное место, «женском» – биологические доминанты, и «феминном» – комплекс культурных черт и характеристик – аспектах. Значительным вкладом С. де Бовуар является выявление «феминного» культурного кода в истории цивилизации, которому подчиняются «феминистский» и «женский» аспекты. Суть «феминного» кода заключается в открытии «Иного» мышления женщины, сформированного маскулиным мировоззрением, и преодолении «Иного» как психологического комплекса неполноценности. Писательница интерпретирует историю в свете экзистенциалистской философии, где женщина изучается как экзистант, главным смыслом бытия которой является стремление к творчеству и личностная самореализация. Таким образом, экзистант – это тот, кто самореализуется. Образование позиции «Иной», как указывает С. де Бовуар, берёт истоки ещё в первобытнообщинной эпохе, когда в мифологическом сознании произошёл переход от Природы к Культуре.

Ключевые слова: С. де Бовуар, экзистенциализм, бытие, феминность.

Summary

Kryvorutchko S. K. Search of femininity of Simone de Beauvoir in her book the «Second sex»

In her book the «Second sex» S. de Beauvoir aims to analyse the woman's position in « a feminist» as a social place, «female» as biological dominants, and

«feminine» as a complex of cultural lines and descriptions - aspects. The considerable contribution of S. de Beauvoir is exposure «of feminine» cultural code in the history of the civilization, which submits the «feminist» that and the «female» aspects. The essence of «feminine» code consists in opening of «different» woman's thinking, formed by the masculine world view, and overcoming of this «different» as a psychological complex of inferiority. The authoress interprets the history in light of the existentialist philosophy, where a woman has been studied as an «existant», whose main sense of life is aspiring to work and the self-realization. Thus, an «existant» means the person, who fulfills herself. The formation of position «different», according to Simone de Beauvoir, takes sources in early primitive communal epoch, when a transition happened from Nature to Culture in the mythological consciousness.

Key words: S. de Beauvoir, existentialism, existence, femininity.